

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7So/7/2020
Identifikačné číslo spisu: 1016200500
Dátum vydania rozhodnutia: 12.03.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Viola Takáčová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:1016200500.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Violy Takáčovej, PhD. a členiek senátu JUDr. Zdenky Reisenauerovej a JUDr. Aleny Adamcovej, v právnej veci navrhovateľky: V. M., narodená XX. L. XXXX, bytom v F., M. Č.. XX/XX, právne zast.: Mgr. Stanislavom Hutňanom, advokátom so sídlom v Bratislave, Kominárska č. 141/2,4, proti odporkyni: Sociálna poisťovňa, ústredie, so sídlom v Bratislave, Ul. 29. augusta 8 - 10, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporkyne z 22. februára 2016, Číslo: XXX XXX XXXX X, o starobný dôchodok, o odvolaní navrhovateľky proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 30. júna 2020, č. k. 10Sd/42/2016-95, t a k t o

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 30. júna 2020, č. k. 10Sd/42/2016-95, m e n í tak, že rozhodnutie odporkyne z 22. februára 2016, Číslo: XXX XXX XXXX X, z r u š u j e a vec jej v r a c i a na ďalšie konanie.

Odporkyňa j e p o v i n n á zaplatiť navrhovateľke náhradu trov konania, z toho trovy právneho zastúpenia na účet advokáta Mgr. Stanislava Hutňana, 0,- eur.

Odôvodnenie

I.

1. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) napadnutým rozsudkom z 30. júna 2020, č. k. 10Sd/42/2016-95, potvrdil podľa § 250q ods. 3 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „OSP“) rozhodnutie odporkyne z 22. februára 2016, Číslo: XXX XXX XXXX X o zamietnutí žiadosti navrhovateľky o starobný dôchodok z 21. decembra 2015.

2. Krajský súd preskúmal opravným prostriedkom napadnuté rozhodnutie odporkyne predovšetkým v intenciách § 65 ods. 1,2,7 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v rozhodnom znení (ďalej len „zákon č. 461/2003 Z.z.“), § 15 ods. 1,3 vyhlášky č. 149/1988 Zb. Federálneho ministerstva práce a sociálnych vecí zo 16. septembra 1988, ktorou sa vykonáva zákon o sociálnom zabezpečení (ďalej len „Vyhláška č. 149/1988 Zb.“), ako aj podľa Tretej hlavy Piatej časti OSP a dospel k záveru, že napadnuté

rozhodnutie odporkyne je vecne správne.

3. Krajský súd po preskúmaní veci sa stotožnil so záverom odporkyne, že navrhovateľka nespĺnila podmienku výchovy dieťaťa podľa § 15 ods. 1 Vyhlášky č. 149/1988 Zb., nakoľko navrhovateľka sa o svojho brata T. M., narodeného XX. R. XXXX starala od 14. októbra 1974, t. j. odo dňa nadobudnutia právoplatnosti rozsudku súdu v Bratislave o zverení menovaného do opatery, do 25. januára 1979, t. j. 4 roky a 105 dní, čiže menej ako po dobu piatich rokov; navrhovateľke preto nebolo možné zohľadniť výchovu brata na účely zníženia dôchodkového veku.

4. Podľa názoru krajského súdu nárok navrhovateľky k 07. marcu 2014, ku ktorému požiadala žiadosťou o priznanie starobného dôchodku, bol zhodnotený správne, keď odporkyňa na účely posúdenia podmienky výchovy dieťaťa, za dieťa považovala fyzickú osobu do nadobudnutia jej plnoletosti, ktorá bola zverená poistencovi do starostlivosti nahrádzajúcej starostlivosť rodičov, odo dňa právoplatnosti rozsudku Mestského súdu v Bratislave, ktorým bol zverený T. M., narodený XX. R. XXXX do výchovy a opatery navrhovateľky, ktorú zároveň ustanovil za opatrovníčku. Odporkyňa v súlade s príslušnými ustanoveniami, s poukazom na ustanovenie § 15 ods. 1 Vyhlášky č. 149/1988 Zb. rozhodla o zamietnutí žiadosti o starobný dôchodok navrhovateľky podľa platných právnych predpisov.

5. Odvolaním napadnuté rozhodnutie odporkyne z 22. februára 2016 o zamietnutí žiadosti navrhovateľky o starobný dôchodok z 21. decembra 2015, ktorý žiadala priznať k 07. marcu 2014, považoval za vecne správne, vychádzajúce z riadne zisteného skutkového stavu, náležite odôvodnené a vydané v súlade so zákonom, a preto ho podľa § 250q ods. 3 OSP potvrdil.

6. O trovách konania súd rozhodol tak, že navrhovateľke nepriznal náhradu trov konania, pretože nemala v konaní úspech.

II.

7. Proti rozsudku krajského súdu podala navrhovateľka v zákonnej lehote odvolanie.

8. Odvolanie odôvodnila tým, že súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam (§ 205 ods. 2 písm. d/ OSP) a tiež tým, že rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 205 ods. 2 písm. f/ OSP).

9. Rozhodnutie odporkyne z 22. februára 2016 považovala za arbitrárne a neodôvodnené, v konaní pred odporkyňou, ako aj pred súdom prvého stupňa bolo preukázané, že navrhovateľka má nárok na priznanie starobného dôchodku v plnom rozsahu podľa podanej žiadosti, pričom táto skutočnosť vyplýva aj z dôkazov priložených k podanej žiadosti. Krajský súd sa nedostatočne vysporiadal so skutkovým a právnym stavom, ako aj tvrdeniami navrhovateľky. Z rozsudku krajského súdu nie je možné zistiť, v čom považoval postup odporkyne za správny, strohé konštatovanie, že sa súd v celom rozsahu stotožňuje s napadnutým rozhodnutím odporkyne je striktné formalistické. Pri výpočte dôchodkového veku nie je možné vychádzať výlučne z právoplatnosti rozsudku Mestského súdu v Bratislave z 09. septembra 1974, ale je potrebné prihliadať na špecifické okolnosti, ktoré okrem iného vyplývajú aj z predložených dôkazov. Z predložených dôkazov jednoznačne vyplýva, že navrhovateľka má nárok na priznanie starobného dôchodku od 07. marca 2014. Navrhovateľka vydokladovala a preukázala svoju osobnú starostlivosť o maloletého brata, pričom poskytla všetky informácie podporené listinnými dôkazmi, z ktorých je zrejmá osobná starostlivosť o maloletého brata, a ktorá začala dávno pred tým, ako jej bol brat zverený rozhodnutím súdu do osobnej starostlivosti.

10. Navrhovateľka aj s odkazom na § 209 ods. 4 zákona č. 461/2003 Z.z. namietala nepreskúmateľnosť rozhodnutia odporkyne, keďže neobsahuje skutočnosti, ktoré boli podkladom pre rozhodnutie, nie je z neho zrejmé, akými úvahami sa odporkyňa riadila pri hodnotení dôkazov a pri použití právnych predpisov, na základe ktorých rozhodovala. Tiež v rozhodnutí absentujú dôvody, na základe ktorých nebolo navrhovateľke zohľadnené obdobie starostlivosti o maloletého brata pred nadobudnutím

právoplatnosti rozsudku o zverení dieťaťa do jej osobnej starostlivosti.

11. Tiež namietala, že rozhodnutie krajského súdu trpí absenciou riadneho odôvodnenia, arbitrárnosťou a nepreskúmateľnosťou, na základe čoho má navrhovateľka za to, že bolo porušené jej právo na súdnu ochranu. V tejto súvislosti poukázala na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. marca 2018, sp. zn. 10So/6/2017, podľa ktorého cit.: „ (...) Súčasťou práva na súdnu ochranu a na spravodlivý proces podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd je aj právo účastníka konania na riadne odôvodnenie súdneho verdiktu, ktoré poskytuje záruku, že výkon spravodlivosti nie je arbitrárny. Účastníci konania majú právo na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré dáva jasne a zrozumiteľne odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky, ktoré súvisia s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Ide o predpoklad účinného uplatňovania práva na opravné prostriedky stranami v konaní. Navyše, odôvodnenie súdneho rozhodnutia je predpokladom kontroly výkonu spravodlivosti zo strany verejnosti. Uvedené vyplýva aj zo znenia ustanovenia § 157 ods. 2 O.s.p., podľa ktorého súd v odôvodnení rozhodnutia uvedie, čoho sa navrhovateľ domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, o ktoré dôkazy oprel svoje skutkové zistenia a akými úvahami sa riadil pri hodnotení dôkazov, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súčasťou práva na riadne odôvodnenie je aj to, aby sa súd riadne vysporiadal so všetkými relevantnými námietkami účastníka konania, pretože nedostatočné vysporiadanie sa s námietkami účastníka konania spôsobuje nepreskúmateľnosť rozhodnutia.“

12. Záverom navrhla, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok krajského súdu zmenil tak, že zruší rozhodnutie odporkyne a vec jej vráti na ďalšie konanie a navrhovateľke priznal náhradu trov konania.

III.

13. Odporkyňa sa k odvolaniu navrhovateľky vyjadrila podaním z 28. augusta 2020 poukazujúc na nedôvodnosť navrhovateľkou uvádzaných námietok, krajský súd správne zistil skutkový stav veci, na základe ktorého náležite právne posúdil vec, pričom nezistil nezákonnosť preskúmaného rozhodnutia odporkyne. Dôvody, uvádzané odporkyňou v napadnutom rozhodnutí sú zrozumiteľné a ozrejmujú správnosť postupu odporkyne pri posúdení nároku navrhovateľky na starobný dôchodok. Navrhovateľka sa o svojho maloletého brata starala od 14. októbra 1974, t.j. odo dňa nadobudnutia právoplatnosti rozsudku súdu o zverení menovaného do jej opatery, do 25. januára 1979, t.j. 4 roky a 105 dní, čím nesplnila podmienku podľa § 15 ods. 1 Vyhlášky č. 149/1988 Zb. Vzhľadom na uvedené, navrhovateľke nie je možné zohľadniť výchovu maloletého brata na účely zníženia dôchodkového veku podľa § 65 ods. 7 písm. f/ zákona č. 461/2003 Z.z. Dôchodkový vek navrhovateľka dovŕšila dňa 07. septembra 2015.

14. Navrhla, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok krajského súdu ako vecne správny potvrdil.

IV.

15. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd odvolací [(§ 10 ods. 2 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP a § 492 ods. 1, 2 zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“)], preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo bez nariadenia pojednávania (§ 250l ods. 2 a § 250ja ods. 2 OSP), keď deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne 5 dní vopred na úradnej tabuli a na internetovej stránke najvyššieho súdu www.nsud.sk (§ 156 ods. 1 a ods. 3 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá a § 211 ods. 2 OSP) a dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľky je potrebné vyhovieť.

16. Podľa § 492 ods. 1 SSP, konania podľa tretej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku

začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa dokončia podľa doterajších predpisov.

17. Podľa § 492 ods. 2 SSP, odvolacie konania podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku, začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa dokončia podľa doterajších predpisov.

18. Podľa § 250l ods. 1,2 OSP, podľa ustanovení tejto hlavy sa postupuje v prípadoch, v ktorých zákon zveruje súdom rozhodovanie o opravných prostriedkoch proti neprávoplatným rozhodnutiam správnych orgánov.

19. (2) Pokiaľ v tejto hlave nie je ustanovené inak, použije sa primerane ustanovenie druhej hlavy s výnimkou § 250a.

20. Predmetom konania je preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporkyne z 22. februára 2016, Číslo: XXX XXX XXXX X, ktorým táto postupom podľa § 65 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. zamietla žiadosť navrhovateľky o starobný dôchodok z 21. decembra 2015, ktorý žiadala priznať od 07. marca 2014. K zamietnutiu predmetnej žiadosti navrhovateľky odporkyňa pristúpila po tom, čo mala preukázané, že navrhovateľka nespĺnila podmienku výchovy dieťaťa, čím jej nevznikol nárok na zníženie dôchodkového veku podľa § 65 ods. 7 písm. f/ zákona č. 461/2003 Z.z. Konkrétne navrhovateľka nespĺnila podmienku doby výchovy v rozsahu piatich rokov plynúcej z § 15 ods. 1 Vyhlášky č. 149/1988 Zb.

21. Podľa § 65 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z., poistenec má nárok na starobný dôchodok, ak bol dôchodkovo poistený najmenej 15 rokov a dovŕšil dôchodkový vek.

22. Podľa § 65 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z.z. dôchodkový vek je 62 rokov veku poistenca, ak tento zákon neustanovuje inak.

23. Podľa § 65 ods. 7 písm. f/ zákona č. 461/2003 Z.z., žene, ktorá vychovala jedno dieťa a v období od 1. januára 2004 do 31. decembra 2010 dovŕšila vek 56 rokov, sa dôchodkový vek určí tak, že k veku 56 rokov sa pripočíta v roku 2009 päťdesiatštyri kalendárnych mesiacov.

24. Podľa § 15 ods. 1 Vyhlášky č. 149/1988 Zb., podmienka výchovy dieťaťa je splnená, ak sa žena osobne stará alebo sa starala o dieťa vo veku do dosiahnutia plnoletosti aspoň po dobu 10 rokov. Pokiaľ sa však žena ujala výchovy dieťaťa po dosiahnutí ôsmeho roka jeho veku, je podmienka výchovy dieťaťa splnená, ak sa žena osobne stará alebo sa starala o dieťa vo veku do dosiahnutia plnoletosti aspoň po dobu piatich rokov.

25. Podľa § 16 ods. 1 až 3 Vyhlášky Štátneho úradu sociálneho zabezpečenia č. 102/1964 Zb. z 8. júna 1964, ktorou sa vykonáva zákon o sociálnom zabezpečení (ďalej len „Vyhláška č. 102/1964 Zb.“), podmienka výchovy dieťaťa je splnená, ak sa žena stará alebo starala o dieťa aspoň do skončenia jeho povinnej školskej dochádzky.

26. (2) Podmienka výchovy dieťaťa je splnená tiež, ak sa žena dočasne nemohla osobne starať o dieťa alebo dokončiť jeho výchovu z vážnych dôvodov, najmä pre chorobu alebo preto, že dieťa zomrelo alebo bolo dlhší čas v ústavnej starostlivosti. Podmienka výchovy nie je splnená, ak dieťa zomrelo do šiestich mesiacov po narodení alebo ak sa žena ujala výchovy dieťaťa krátko pred dosiahnutím jeho plnoletosti.

27. (3) Starostlivosť ženy o iné než jej (i osvojené) dieťa sa hodnotí pre nárok na starobný dôchodok za podmienok určených v § 7.

28. Podľa § 7 Vyhlášky č. 102/1964 Zb., ak sa žena stará o dieťa, ktorého obidvaja rodičia alebo matka žijú, hodnotí sa žene starostlivosť o dieťa, len ak je dieťa na ženu prevažne odkázané výživou, ktorú nemôžu dieťaťu zo závažných príčin zabezpečiť jeho rodičia.

29. Podľa § 17 ods. 1 a 2 Vyhlášky Federálneho ministerstva práce a sociálnych vecí č. 128/1975 Zb. z 20. novembra 1975, ktorou sa vykonáva zákon o sociálnom zabezpečení v rozhodnom znení (ďalej len „Vyhláška č. 128/1975 Zb.“), podmienka výchovy dieťaťa je splnená, ak žena sa stará alebo starala o dieťa aspoň do skončenia jeho povinnej školskej dochádzky.

30. (2) Podmienka výchovy dieťaťa je splnená tiež, ak sa žena dočasne nemohla osobne starať o dieťa alebo dokončiť jeho výchovu z vážnych dôvodov, najmä pre chorobu alebo preto, že dieťa bolo dlhší čas v ústavnej starostlivosti alebo zomrelo. Podmienka výchovy nie je splnená, ak dieťa zomrelo do šiestich mesiacov po narodení alebo ak sa žena ujala výchovy dieťaťa krátko pred dosiahnutím jeho plnoletosti.

31. Najvyšší súd z obsahu súdneho spisu, ktorého súčasťou tvoril pripojený dávkový spis odporkyne, mal preukázané, že

- navrhovateľka na predpísanom tlačive 23. decembra 2015 požiadala o starobný dôchodok; dôchodok žiadala priznať od 07. marca 2014, t.j. odo dňa, kedy navrhovateľka, z dôvodu starostlivosti o maloletého brata, dovŕšila v § 65 ods. 7 písm. f/ zákona č. 461/2003 Z.z. predpokladaný vek,
- odporkyňa rozhodnutím z 22. februára 2016, Číslo: XXX XXX XXXX X žiadosť navrhovateľky o starobný dôchodok zamietla

[dôvod zamietnutia žiadosti spočíval v tom, že navrhovateľka nespĺnila podmienku plynúcu z § 65 ods. 7 písm. f/ zákona č. 461/2003 Z.z. v spojení s § 15 ods. 1 Vyhlášky, podľa ktorého pokiaľ sa však žena ujala výchovy dieťaťa po dosiahnutí ôsmeho roka jeho veku, je podmienka výchovy dieťaťa splnená, ak sa žena osobne stará alebo sa starala o dieťa vo veku do dosiahnutia plnoletosti aspoň po dobu piatich rokov; podľa odporkyne starostlivosť navrhovateľky trvala od 14. októbra 1974 (odo dňa nadobudnutia právoplatnosti rozsudku súdu o zverení maloletého brata do jej opatery) do 25. januára 1979 (do dňa predchádzajúceho nadobudnutiu jeho plnoletosti), t.j. 4 roky a 105 dní],

- krajský súd sa so závermi plynúcimi z rozhodnutia odporkyne plne stotožnil.

32. Súd v konaní súdneho prieskumu zákonnosti rozhodnutia a postupu správneho orgánu podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku nie je súdom skutkovým. Úlohou súdu pri preskúvaní zákonnosti rozhodnutia a postupu správneho orgánu podľa piatej časti tretej hlavy Občianskeho súdneho poriadku (upravujúcej rozhodovanie o opravných prostriedkoch proti rozhodnutiam a postupom správnych orgánov (§§ 250l a nasl. OSP) je posudzovať, či správny orgán príslušný na konanie si zadovážil dostatok skutkových podkladov pre vydanie rozhodnutia, či zistil vo veci skutočný stav, či konal v súčinnosti s účastníkom konania, či rozhodnutie bolo vydané v súlade so zákonmi a inými právnymi predpismi a či obsahovalo zákonom predpísané náležitosti, teda či rozhodnutie správneho orgánu bolo vydané v súlade s hmotnoprávnymi, ako aj s procesnoprávnymi predpismi. Zákonnosť rozhodnutia správneho orgánu je podmienená zákonnosťou postupu správneho orgánu predchádzajúceho vydaniu napadnutého rozhodnutia. Pri preskúvaní zákonnosti rozhodnutia je pre súd rozhodujúci skutkový stav, ktorý tu bol čase vydania napadnutého rozhodnutia. Súd môže vykonať dôkazy nevyhnutné na preskúvanie napadnutého rozhodnutia (§ 250i ods. 1 OSP).

33. Najvyšší súd po preskúvaní napadnutého rozsudku krajského súdu, ako aj rozhodnutia odporkyne a konania, ktoré predchádzalo jej vydaniu, zistil, že je daný dôvod na zmenu rozsudku krajského súdu a zrušenie a vrátenie veci odporkyni.

34. V úvode, považuje najvyšší súd zhrnúť zásadné fakty:

- navrhovateľka sa narodila XX. L. XXXX

- brat navrhovateľky, o výchovu ktorého sa jedná, sa narodil dňa 26. januára 1961 a plnoletosť nadobudol 26. januára 1979

- matka navrhovateľky zomrela dňa 15. februára 1971

- otec navrhovateľky zomrel dňa 07. júla 1974

- dňa 24. júla 1974 navrhovateľka podala na súd návrh na určenie opatrovníka

- Mestský súd v Bratislave rozsudkom z 09. septembra 1974, č.k. P 435/74-6 rozhodol o zverení t.č. maloletého brata navrhovateľky do výchovy a opatery navrhovateľky, ktorú zároveň ustanovil

opatrovníčkou

- predmetný rozsudok nadobudol právoplatnosť dňa 14. októbra 1974.

35. Z obsahu napadnutého rozhodnutia odporkyne vyplýva, že táto svoje rozhodnutie o zamietnutí žiadosti navrhovateľky o starobný dôchodok, ktorý žiadala priznať od 07. marca 2014, založila na tom závere, že navrhovateľka nespĺnila podmienku plynúcu z § 65 ods. 7 písm. f/ zákona č. 461/2003 Z.z. v spojení s § 15 ods. 1 Vyhlášky č. 149/1988 Zb., podľa ktorej, pokiaľ sa žena ujala výchovy dieťaťa po dosiahnutí ôsmeho roka jeho veku, je podmienka výchovy dieťaťa splnená, ak sa žena osobne stará alebo sa starala o dieťa vo veku do dosiahnutia plnoletosti aspoň po dobu piatich rokov; podľa odporkyne starostlivosť navrhovateľky trvala od 14. októbra 1974 (t.j. odo dňa nadobudnutia právoplatnosti rozsudku súdu o zverení maloletého brata do jej opatery) do 25. januára 1979 (do dňa predchádzajúcemu nadobudnutiu jeho plnoletosti), t.j. 4 roky a 105 dní.

36. Najvyšší súd po preskúmaní veci dospel k záveru, že odporkyňa nepostupovala v súlade so zákonom, keď pristúpila k posudzovaniu splnenia podmienky výchovy dieťaťa v režime zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení účinného od 01. októbra 1988 v spojení s § 15 Vyhlášky č. 149/1988 Zb., ktorou sa vykonáva menovaný zákon o sociálnom zabezpečení. Z obsahu súdneho spisu vyplýva, že rozhodujúcim obdobím na účely splnenia podmienky výchovy dieťaťa je obdobie rokov počnúc rokov 1970 / 1971, prípadne počnúc 07. júlom 1974 až do 25. januára 1979, kedy nadobudol maloletý brat navrhovateľky plnoletosť. V uvedenom období bol účinný zákon č. 101/1964 Zb. o sociálnom zabezpečení, ktorý nadobudol účinnosť 01. júla 1964 a k nemu zodpovedajúca Vyhláška č. 102/1964 Zb., ktorá posudzovanie splnenia podmienok výchovy dieťaťa posudzovala (na rozdiel od Vyhlášky č. 149/1988 Zb.) odlišne. Podľa tejto Vyhlášky č. 102/1964 Zb., podmienka výchovy dieťaťa je splnená, ak sa žena stará alebo starala o dieťa aspoň do skončenia jeho povinnej školskej dochádzky. Rovnako podmienka výchovy dieťaťa je splnená tiež, ak sa žena dočasne nemohla osobne starať o dieťa alebo dokončiť jeho výchovu z vážnych dôvodov, najmä pre chorobu alebo preto, že dieťa zomrelo alebo bolo dlhší čas v ústavnej starostlivosti. Podmienka výchovy nie je splnená, ak dieťa zomrelo do šiestich mesiacov po narodení alebo ak sa žena ujala výchovy dieťaťa krátko pred dosiahnutím jeho plnoletosti. Rovnako dňa 01. januára 1976 nadobudol účinnosť nový zákon č. 121/1975 Zb. o sociálnom poistení s tým, že k zákonu prislúchajúca Vyhláška č. 128/1975 Zb. v § 17 upravovala totožné podmienky výchovy dieťaťa, ako sú upravené v predchádzajúcej Vyhláške č. 102/1964 Zb.

37. Pokiaľ potom odporkyňa na účely posudzovania (ne)splnenia podmienky výchovy dieťaťa na strane navrhovateľky zvolila kritériá plynúce z Vyhlášky č. 149/1988 Zb., ktorá nadobudla účinnosť približne 10 rokov po tom, čo sa navrhovateľka reálne ujala výchovy svojho maloletého brata, respektíve, kedy sa riešila sporná otázka obdobia výchovy maloletého dieťaťa, potom odporkyňa pri rozhodovaní vychádzala z aplikácie toho času neexistujúcej právnej normy na daný prípad, a teda vec nesprávne právne posúdila.

38. Nad rámec najvyšší súd považuje za potrebné uviesť, že po smrti matky, navrhovateľke a jej bratovi zostal druhý žijúci rodič, ktorý aj v zmysle zákona č. 94/1963 Zb. účinného v rozhodnom znení (§ 33, § 34) zodpovedal za všestranný vývoj svojich detí, o ich výchovu a výživu a bol zároveň ich zákonným zástupcom a správcom ich vecí. Najvyšší súd v tomto smere v žiadnom prípade nespochybňuje starostlivosť navrhovateľky v tomto čase o maloletého brata, veď je úplne prirodzené, že členovia domácnosti si vzájomne pomáhajú podľa svojich možností a schopností a zvlášť v tak náročnej situácii, v ktorej sa ocitla navrhovateľka so svojím maloletým bratom, keď im zomrela matka. Avšak starostlivosť navrhovateľky o maloletého brata a domácnosť v období po smrti matky nemožno stotožňovať s kvalifikovanou výchovou, akú majú na mysli už vyššie zmieňované vyhlášky, a to z dôvodu, že výkon rodičovských práv a povinností prešiel na druhého žijúceho rodiča - otca. Zároveň z obsahu súdneho spisu, ako aj pripojeného dávkového spisu odporkyne nevyplýva, že by otec navrhovateľky bol v tom čase v plnom rozsahu pozbavený spôsobilosti na právne úkony. Iná situácia podľa názoru najvyššieho súdu nastala v čase, keď dňa 07. júla 1974 zomrel aj otec navrhovateľky. Za tohto stavu potom najvyšší súd (na rozdiel od záveru prezentovaného zo strany krajského súdu, ako aj odporkyne) považuje za dôvodné a spravodlivé prijať skôr materiálnejší prístup k situácii, v ktorej sa ocitla navrhovateľka so svojím maloletým bratom a obdobie počnúc už 07. júlom 1974 započítať na

obdobie výchovy, a nie až dňom 14. októbra 1974, kedy nadobudol právoplatnosť rozsudok o zverení t.č. maloletého brata do výchovy a opatery navrhovateľky, ktorú zároveň ustanovil opatrovníčkou. Na tomto mieste tiež najvyšší súd poukazuje aj na čestné vyhlásenie brata navrhovateľky z 27. septembra 2010, z ktorého vyplýva, že navrhovateľka po smrti rodičov svojho brata vychovávala a opatrovala v duchu rozsudku z 09. septembra 1974, a teda že brat bol v navrhovateľkinej opatere po celý čas medzi 07. júlom 1974 až 31. decembrom 1983.

39. Vzhľadom na uvedené skutočnosti najvyšší súd napadnutý rozsudok krajského súdu zmenil tak, že rozhodnutie odporkyne zrušil a vec jej vrátil na ďalšie konanie podľa § 250ja ods. 3 veta druhá (§ 220 OSP) v spojení s § 250l ods. 2 OSP a § 492 ods. 1, 2 SSP.

40. V ďalšom konaní, odporkyňa opätovne riadne preskúma splnenie podmienok navrhovateľky v súvislosti s výchovou dieťaťa v zmysle vyššie menovaných vyhlášok a vo veci opätovne rozhodne. Svoje rozhodnutie zároveň riadne odôvodní.

41. O trovách prvostupňového a odvolacieho konania súd rozhodol podľa § 250k ods. 1 OSP v spojení s ustanovením § 246c ods. 1 OSP, § 224 ods. 1, 2 OSP v spojení s § 492 ods. 1, 2 SSP. Právny zástupca navrhovateľky trovy právneho zastúpenia nevyčísľil v lehote podľa § 151 ods. 1 OSP, preto odvolací súd podľa § 151 ods. 2 OSP navrhovateľke priznal náhradu trov právneho zastúpenia 0,- eur.

42. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu v pomere hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 veta tretia zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 01. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku n i e j e prípustný opravný prostriedok.